یک کارشناس در تحلیل ریزش‌های دوشنبه و سه‌شنبه بازار سرمایه، مطرح کرد:

خروج پول از بورس در سایه همزمانی تهدید و مذاکره

رامتین موثق

با آغاز مجدد مذاکرات میان ایران و آمریکا در ۱۷ بهمن ۱۴۰۴، که پس از ۶ ماه دوری از فضای دیپلماتیک در مسقط انجام شد، بازارهای مالی نیز نفسی کشیدند و در اوایل هفته جاری، دلار مقداری ریزش را تجربه کرد و شاخص کل بورس نیز صعودی شد.

این فضای مثبت در بازارهای مالی در حالی رخ داد که در روزهای قبل از مذاکره، با توجه به افزایش سطح تهدیدها و احتمال بالای تجاوز نظامی به ایران، یک شوک به بازارهای مالی وارد شده بود. در نتیجه همین تهدیدها بورس ریزش‌های مکرری داشت به صورتی که حتی از شاخص ۴ میلیونی نیز عقب‌نشینی کرد. اما آثار مذاکره تنها برای ۲ روز کفایت کرد و روز دوشنبه، دلار ناگهان از ۱۵۷ هزار تومان به ۱۶۲ تا ۱۶۴ هزار تومان نوسان کرد و بورس نیز در روزهای دوشنبه و سه‌شنبه ریزش شدیدی داشت. این اتفاقات در حالی رخ داد که ریسک سیاسی و نظامی خاصی رخ نداده بود و فضای سیاسی همچنان بر پاشنه مذاکرات می‌چرخید.

این گزارش بر محور رفتار سینوسی بازارهای مالی و ارزیابی درباره علل این رفتار، تنظیم شده است.

با توجه به مذاکرات ایران و آمریکا در روز جمعه ۱۷ بهمن، طبیعی بود بورس، که اولین روز کاری خود را با جو مذاکرات آغاز کرده بود، رشد داشته باشد زیرا هر ۲ طرف نکات مثبتی درباره مذاکره ارائه کرده بودند. سپس در روز یکشنبه که جلوتر رفتیم، این فضای کاملا مثبت به فضایی کم و بیش مثبت تبدیل شد. در نهایت نیز گفتمان تهدید و مذاکره همزمان؛ نمادها را در روزهای دوشنبه و سه‌شنبه ریزشی کرد

دو روز صعود، سپس ریزش

بورس روز شنبه، ۱۸ بهمن‌ماه را با صعود و سبزپوشی آغاز کرد. شاخص بازار سرمایه در اولین روز کار هفته، با رشد قابل توجه ۱۰۴ هزار واحد به رقم ۴ میلیون و ۱۶۳ هزار واحد رسید که به نظر می‌رسد از اخبار مذاکرات و گشایش‌های سیاسی نشأت گرفته بود. صعود روز شنبه چهارمین روز سبزپوشی بازار سرمایه، پس از ۸ روز افت پی‌درپی بود که در پی تاثیر تنش‌های منطقه‌ای روزهای گذشته رخ داده بود به صورتی که ۹۰ درصد از نمادها سبز شدند.

این رشد در روز یکشنبه نیز تکرار شد؛ بورس در پایان معاملات یکشنبه ۱۹ بهمن‌ماه ۱۴۰۴ با رشد محدود شاخص کل به کار خود پایان داد؛ رشدی که بیش از آن که ناشی از تحرک عمومی بازار باشد، تحت تأثیر نمادهای بزرگ و شاخص‌ساز رقم خورد. شاخص کل بورس تهران با افزایش ۱۰ هزار و ۲۰۵ واحدی معادل ۰.۲۵ درصد، در سطح ۴ میلیون و ۱۷۴ هزار واحد ایستاد. در مقابل، شاخص کل هم‌وزن با افت ۴ هزار و ۴۳۹ واحدی معادل ۰.۴۳ درصد، به یک میلیون و ۳۰ هزار واحد عقب‌نشینی کرد؛ موضوعی که از تداوم فشار فروش در بدنه بازار حکایت داشت.

یک کارشناس بازار سرمایه: شاخص کل بورس تا شب عید می‌تواند ۵ میلیون واحد را نیز ببیند اما باید توجه داشت که هر چه ریسک‌ها کمتر شوند، فضای مثبت نیز بیشتر خواهد بود. هر چه تنش‌ها کاهش پیدا کنند، امکان رشد بیشتری نیز برای بورس فراهم است

اما کاهش رشد شاخص در روز دوشنبه به قرمزپوشی بازار منجر شد. در این روز شاخص کل بورس تهران با کاهش ۱۰۵,۷۹۱.۳۶ واحدی به سطح ۴,۰۶۸,۵۹۰.۷۱ واحد رسید؛ افتی سنگین در بازاری ارزنده اما به شدت شکننده و متأثر از ریسک‌های سیاسی.

مهر درباره رفتار بازار سرمایه در روز دوشنبه، نوشت: «افت عمیق شاخص‌ها، رسیدن بازار به کف‌های روزانه، افزایش محسوس تعداد معاملات و معامله شدن صف‌های فروش نشان می‌دهد فروشندگان در حال تخلیه فشار هستند و تقاضا به‌صورت محتاطانه در حال بازگشت است. در چنین شرایطی، بازار بیش از آنکه به متغیرهای بنیادی واکنش نشان دهد، به اخبار و سیگنال‌های بیرونی حساس و ناپایدار است.»

روز سه‌شنبه نیز فضای ریزش بر بازار سرمایه حاکم بود اما مقدار ریزش بسیار کمتر شده بود. شاخص کل بازار سرمایه، ۲۱ بهمن ۱۴۰۴، ۳۸ هزار و ۷۶۷ واحد افت کرد و در کانال ۴ میلیون و ۲۹ هزار واحدی ایستاد و در این روز شاخص کل بازار سرمایه ۰.۹۵ درصد ریزش کرد.

با توجه به رفتار سینوسی بورس، اکنون برخی با این سوال مواجه هستند: وضعیت بورس تا پایان سال چگونه خواهد بود؟ آیا می‌توان به بازگشت رشد به بازار سرمایه امیدوار بود یا این رفتار رشد و ریزش تا پایان سال تکرار خواهد شد؟

تاثیر ریسک‌های سیاسی بر بورس

از آنجا که در هفته جاری تهدید خاصی بر ریسک‌های گذشته اضافه نشده بود، برخی تحلیلگران در پی رفتار این بورس تاکید داشتند که نااطمینانی از مذاکرات و قطعی نبودن توافق، به‌مثابه یک ریسک سیاسی عمل کرد و باعث شد که روند ریزشی به بازار سرمایه، پس از ۲ روز رشد، بازگردد.

برخی دیگر از کارشناسان نیز فضای آشفته اقتصاد کلان کشور را به عنوان عامل دیگر ریزش بورس دانستند. برای مثال تسنیم در گزارشی، نوشت: «کنار متغیرهای سیاسی، فشار عوامل اقتصادی نیز بر بازار سرمایه سنگینی می‌کند، به‌عنوان مثال عبور دلار آزاد از محدوده ۱۶۰ هزار تومان، شکاف نرخ ارز را تشدید کرده و برآورد سودآوری شرکت‌ها را با ابهام مواجه ساخته است، از سوی دیگر، رشد نرخ بازدهی اوراق دولتی تا سطوح بالای ۳۹ درصد، جذابیت بازار بدهی را افزایش داده و نسبت‌های ارزندگی بازار سهام را تحت فشار قرار داده؛ و این رقابت میان بازارها، جریان نقدینگی را بیش از پیش محتاط و گزینشی کرده است.»

مصطفی صفاری در گفت‌وگو با «توسعه ایرانی»: از آنجایی که چهارشنبه تعطیل رسمی بود و معامله‌گران برای ۳ روز قادر به فعالیت نبودند، در روزهای دوشنبه و سه‌شنبه تقاضای نقدشوندگی بالا رفت و معامله‌گران از بیم اینکه اتفاق بدی در تعطیلات بیافتد، پول‌های خود را خارج کردند

با تحلیل نظر کارشناسان می‌توان متوجه شد که خبرهای خوب سیاسی تنها می‌تواند اثری مقطعی بر بورس بگذارد چرا که نااطمینانی معامله‌گران نسبت به آینده بسیار افزایش یافته است و به نظر می‌رسد تنها رسیدن به یک توافق سیاسی پایدار و کاهش تنش‌ها، به‌خصوص رفع سایه جنگ و ویرانی از ایران، می‌تواند اعتماد فعالین را برگرداند تا فضای آرامی نیز بر بورس، و در کل اقتصاد کلان کشور حاکم شود.

بورس بدون توافق قطعی، رفتاری محافظه‌کارانه خواهد داشت

تحلیل رفتار این روزهای بورس، نکات بسیاری را متوجه صاحب‌نظران کرده است. برای مثال، یک کارشناس بازار سرمایه حباب منفی صندوق‌های اهرمی را بیانگر این دانسته است که سهامداران ترجیح می‌دهند در شرایط مطمئن‌تری وارد بورس شوند.

احسان رضاپور در گفت‌وگو با تجارت‌نیوز، در این خصوص توضیح داد: «رویکرد خریداران نهادی منجر به افزایش تقاضا در بازار شد؛ اما به واسطه تعطیلات متعدد در انتهای هفته، ادامه نگرانی از اخبار سیاسی و ممکن نبودن تفسیر مثبت از محیط پیرامونی، سرمایه‌گذاران رویکرد تدافعی اتخاذ کردند و ترجیح دادند خریدهای خود را به آینده موکول کنند. این وضعیت را حباب منفی نزدیک به ۲۰ درصدی صندوق‌های اهرمی به خوبی نشان می‌دهد. با توجه به اهرم بالای ۱,۵ تا دو برابری این صندوق‌ها و جذابیت ذاتی آنها، مشاهده صف‌های فروش یا معاملات در محدوده منفی، به‌روشنی بیانگر این است که سهامداران ترجیح می‌دهند در شرایط مطمئن‌تری وارد خرید شوند.»

به اعتقاد او، ترجیح فعلی سهامداران، حرکت به سمت صندوق‌های درآمد ثابت و صندوق‌های طلاست. این تحلیلگر درباره ارزیابی خود از ادامه بورس نیز گفت: «من معتقد هستم بازار تا زمان رسیدن اخبار مثبت قطعی، همچنان رویکرد محافظه‌کارانه و درجازدن را حفظ خواهد کرد. گروه زیادی از سرمایه‌گذاران همچنان از بورس دور خواهند ماند و منتظر روزهای مطمئن‌تر برای ورود هستند. تا آن زمان، علی‌رغم پتانسیل‌های خوب موجود در بازار، نمی‌توان رشد جذابی انتظار داشت.»

بورس در سایه نااطمینانی از مذاکرات

یک تحلیلگر بازار سرمایه در گفت‌وگو با «توسعه ایرانی»، درباره ارزیابی خود از رفتار بازار سرمایه در هفته جاری، عنوان کرد: بورس دماسنج اقتصاد است و شوک‌های سیاسی و اقتصادی ابتدا خود را در بورس نشان می‌دهند.

مصطفی صفاری درباره علت رشد بورس در روزهای شنبه و یکشنبه، مطرح کرد: با توجه به مذاکرات ایران و آمریکا در روز جمعه ۱۷ بهمن، طبیعی بود بورس، که اولین روز کاری خود را با جو این مذاکرات آغاز کرده بود، رشد داشته باشد زیرا هر ۲ طرف هم نکات مثبتی درباره مذاکره ارائه کرده بودند. سپس در روز یکشنبه که جلوتر رفتیم، این فضای کاملا مثبت به فضایی کم و بیش مثبت تبدیل شد.

او درباره علت ریزش بورس در دوشنبه و سه‌شنبه، اظهار داشت: از آنجایی که چهارشنبه تعطیل رسمی بود و معامله‌گران برای ۳ روز قادر به فعالیت نبودند، در روزهای دوشنبه و سه‌شنبه تقاضای نقدشوندگی بالا رفت و معامله‌گران از بیم اینکه اتفاق بدی در تعطیلات بیافتد، پول‌های خود را خارج کردند. این کارشناس بورس تصریح کرد: در اصل هم مذاکرات به نتیجه نرسیده و همزمان با تهدید همراه شده است. به همین دلیل معامله‌گران در ۲ روز پایانی کار بورس، دارایی‌ها را نقد کردند اما به نظر می‌رسد شنبه هفته بعد باز هم فضای بورس به حالت مثبت برگردد.

صفاری با تاکید بر اینکه همین فضا بر دیگر بازارهای مالی نیز حاکم بود و به همین دلیل قیمت دلار هم رشد کرد، درباره پیش‌بینی خود از ادامه روند بورس تا پایان سال، گفت: شاخص کل بورس تا شب عید می‌تواند ۵ میلیون واحد را نیز ببیند اما باید توجه داشت که هر چه ریسک‌ها کمتر شوند، فضای مثبت نیز بیشتر خواهد بود.

او در نهایت خاطرنشان کرد که هر چه تنش‌ها کمتر شود، امکان رشد بیشتری نیز برای بورس فراهم خواهد شد.

خبر اقتصادی

در کمیسیون تلفیق اتفاق افتاد:
افزایش ۶۱ هزار میلیاردی مالیات‌های بودجه ۱۴۰۵

درآمدهای مالیاتی پیش‌بینی شده در بودجه سال ۱۴۰۵ نسبت به لایحه اولیه دولت، حدود ۶۱ هزار میلیارد تومان افزایش یافت. به گزارش تسنیم، این درآمدها در بودجه سال ۱۴۰۴ مبلغ ۱,۸۴۰ هزار میلیارد تومان (۱,۸۴۰ همت) پیش‌بینی شده بود. در لایحه اولیه بودجه ۱۴۰۵ که از سوی دولت تقدیم مجلس شد، این رقم با رشدی ۵۰ درصدی به ۲,۷۶۰ هزار میلیارد تومان (۲,۷۶۰ همت) افزایش یافت. با این حال، کمیسیون تلفیق مجلس شورای اسلامی در جریان بررسی و تنظیم نهایی این لایحه، اقدام به افزایش مجدد این رقم کرد. بر این اساس، در مصوبات این کمیسیون، رقم درآمدهای مالیاتی حدود ۶۱ هزار میلیارد تومان (۶۰ میلیارد تومان) دیگر افزایش یافت و به ۲,۸۲۰ هزار میلیارد تومان (۲,۸۲۰ همت) رسید.

دولت در بن‌بست واگذاری‌ها:
مولدسازی در ۹ ماه تنها ۳ درصد پیشرفت داشت

بررسی داده‌های مالی دولت نشان می‌دهد تحقق پایین درآمدهای نفتی و شکست سیاست مولدسازی دارایی‌ها، اجرای بودجه ۱۴۰۴ را با انحراف جدی مواجه کرده است. به گزارش مهر، در بخش مولدسازی دارایی‌های دولت که یکی از ابزارهای کلیدی تأمین مالی غیرتورمی معرفی شده بود، عملکرد بسیار ضعیف‌تر از حد انتظار است. از مجموع ۳۲۵ هزار میلیارد تومان هدف تعیین‌شده، تنها حدود ۹.۷ هزار میلیارد تومان محقق شده، به بیان دیگر حدود ۳ درصد کل برنامه. همین سطح پایین تحقق باعث شده در پیش‌نویس بودجه سال آینده رقم پیش‌بینی‌شده برای این بخش به ۷ هزار میلیارد تومان کاهش یابد؛ تغییری که عملاً به معنای عقب‌نشینی از سیاست مولدسازی در کوتاه‌مدت است.

نایب‌رئیس اتاق بازرگانی ایران:
در مذاکره با آمریکا باید امتیاز اقتصادی بگیریم

نائب رئیس اتاق بازرگانی ایران مطرح کرد: دستاوردهای احتمالی دیپلماسی مذاکره با آمریکا نباید محدود به حوزه‌های سیاسی-هسته‌ای شود. در این مذاکرات قطعا باید امتیازاتی بگیریم و دستاوردهای اقتصادی از جمله امکان صادرات نفت ایران را رقم بزنیم. به گونه‌ای که حجم صادرات نفت از میزان کنونی فراتر رود. به گزارش ایلنا، قدیر قیافه پیشنهاد داد: باید معافیت‌های مشخص و ملموسی در حوزه‌های اقتصادی و تجاری مانند تسهیل رفت‌وآمد کالا و صادرات از مبدا ایران صورت بگیرد. نگاه این است که به سمت و سویی برویم تا بیشتر تحریم‌ها حذف شوند، البته باید اذعان داشت که این انتظار در این شرایط بسیار دور از دسترسی است.

نایب‌رئیس کمیسیون اصل ۹۰:
اولویت کنونی کشور خروج ارز برای واردات خودروهای خارجی نیست

نایب رئیس کمیسیون اصل نود با تاکید بر اولویت نبودن واردات خودرو در شرایط فعلی کشور، بیان کرد: اینکه قرار باشد ارز از کف جامعه جمع شود و به‌وسیله آن خودرو وارد شود، در حال حاضر اولویت کشور نیست. اولویت ما الان خوراک مردم است. حسینعلی حاجی دلیگانی در گفت‌وگو با تجارت‌نیوز، افزود: از نظر من اگر محل تامین ارز واردات خودرو از خارج از کشور و به جز بحث مابه‌ازای صادرات باشد باید آن را تسهیل کنیم. افراد درآمدی در خارج از کشور دارند و می‌خواهند خودرو وارد کنند باید کمک کرد تا این اتفاق رخ دهد تا انحصاری که در داخل کشور وجود دارد هم شکسته شود. پس اگر منشا ارز خارج از کشور باشد و به جز مابه‌ازای صادرات، این کار خوب است.

مدیرعامل شرکت ملی پخش:
مصرف بنزین ۶ درصد رشد کرد

مدیرعامل شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی اعلام کرد: از ابتدای سال تا ۲۰ بهمن ۱۴۰۴؛ روزانه به‌طور میانگین ۱۳۱ میلیون لیتر بنزین در سراسر کشور توزیع شده، این عدد در مدت مشابه سال گذشته ۱۲۴ میلیون لیتر بوده است. به گزارش ایلنا، کرامت ویس کرمی میزان رشد مصرف بنزین را تا ۲۰ بهمن سال جاری نسبت به مدت مشابه پارسال، ۶ درصد عنوان کرد. او درباره تاثیر تهدیدهای اخیر به حمله نظامی از سوی آمریکا بر افزایش مراجعه به جایگاه‌ها و رشد مصرف بنزین، گفت: در کل این وضعیت روی مصرف تاثیری نداشته است.

رئیس اتحادیه نمایشگاه‌داران:
قیمت کارخانه برخی خودروها از ۶۰۰ میلیون به دو میلیارد تومان رسید

رئیس اتحادیه نمایشگاه داران و فروشندگان خودرو تهران با اشاره به رکود سنگین و بی‌سابقه در بازار خودرو، عنوان کرد: با وجود ثبات نسبی قیمت‌ها در یک ماه گذشته، خرید و فروش عملاً به صفر رسیده و تورم، قدرت خرید خانوارها را به‌شدت فرسوده است. به گزارش خبرآنلاین، سعید موتمنی با اشاره به مجوز به خودروسازان برای افزایش قیمت، ادامه داد: در برخی محصولات شاهد افزایش قیمت کارخانه‌ای از حدود ۶۰۰ میلیون تومان تا ۲ میلیارد تومان بوده‌ایم. خودروهای داخلی نیز افزایش قیمت داشته‌اند؛ به‌عنوان مثال، کوییک دنده‌ای در حال حاضر حدود ۹۳۵ میلیون تومان قیمت دارد و دنا اتوماتیک وارد کانال ۲ میلیارد تومان شده است. به‌طور کلی محصولات ایران خودرو، به‌ویژه دنا، در محدوده قیمتی ۲ میلیارد تومان معامله می‌شوند.

گزارش

زمزمه تعلیق یا کم‌رنگ شدن یارانه‌ها:

تأخیر در تسویه حساب، انگیزه اصناف برای اجرای کالابرگ را کاهش می‌دهد

در حالی که موج جدید گرانی مواد غذایی سفره میلیون‌ها خانوار ایرانی را کوچک‌تر کرده، زمزمه تعلیق یا کمرنگ شدن پرداخت کالابرگ، نگرانی تازه‌ای را میان دهک‌های پایین برانگیخته است. کارشناسان هشدار می‌دهند در شرایطی که شاخص قیمت خوراکی‌ها هنوز افسار گسیخته پیش می‌رود، تنها استمرار کالابرگ می‌تواند مانع فروپاشی معیشتی و شعله‌ور شدن دوباره تورم در بازار مواد غذایی شود.

به گزارش اقتصاد۲۴، در ماه‌های اخیر، رشد قیمت مواد غذایی و خوراکی‌ها به یکی از مهم‌ترین دغدغه‌های خانوارهای کم‌درآمد تبدیل شده است. حذف ارز ترجیحی و انتقال آن به سیاست‌های حمایتی جدید، هرچند با هدف واقعی‌سازی قیمت‌ها و جلوگیری از رانت انجام شد، اما اثرات تورمی آن در سبد مصرفی خانوارها به‌ویژه دهک‌های پایین محسوس است. افزایش قیمت کالاهای اساسی همچون روغن، لبنیات، برنج و گوشت سبب شده است سهم خوراکی‌ها در هزینه ماهانه خانوار افزایش قابل توجهی پیدا کند. در چنین شرایطی، پرداخت منظم و هدفمند کالابرگ الکترونیکی به‌عنوان ابزار حمایتی مستقیم، ضرورتی انکارناپذیر است. کالابرگ الکترونیکی با هدف حفظ قدرت خرید خانوارهای هدف تعریف شده است تا بخشی از فشار تورمی بر مصرف‌کنندگان را کاهش دهد. از آنجا که این سازوکار مستقیماً برای خرید کالاهای اساسی اختصاص دارد، علاوه بر اطمینان از تأمین نیازهای تغذیه‌ای مردم، از پراکندگی منابع و اتلاف یارانه‌ها جلوگیری می‌کند.

کارشناسان اقتصادی معتقدند وقفه در پرداخت کالابرگ در زمانی که تورم اقلام خوراکی هنوز بالا است، می‌تواند تبعات منفی اجتماعی و اقتصادی داشته باشد. تجربه ماه‌های اخیر نشان داده است که ثبات نسبی در قیمت‌ها زمانی حاصل می‌شود که حمایت‌های ساختاری دولت به‌طور پیوسته ادامه یابد و خانوارها از اطمینان خاطر برای خرید برخوردار باشند. تداوم این سیاست تا زمان رسیدن به تعادل پایدار میان عرضه و تقاضا و کاهش فشار هزینه‌ای بر تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان، اقدامی ضروری تلقی می‌شود. پرداخت منظم کالابرگ نه‌تنها از منظر معیشت خانوار اهمیت دارد، بلکه می‌تواند به تقویت سمت تقاضا و ایجاد اطمینان در بازار منجر شود. این اطمینان، به تولیدکنندگان سیگنال ثبات می‌دهد و باعث می‌شود چرخه تولید و توزیع مواد غذایی بدون وقفه ادامه یابد. به همین دلیل انتظار می‌رود با استمرار سیاست کالابرگ و مدیریت هوشمند واردات و ذخایر استراتژیک، قیمت کالاهای اساسی تا پایان سال روندی کاهشی و متعادل‌تر پیدا کند.

در همین خصوص، شاهرخ شریفی، نایب‌رئیس اتحادیه سوپرمارکت و مواد پروتئینی تهران در گفت‌وگو با این پایگاه خبری، گفت: در سال‌های اخیر، دولت با هدف حمایت از معیشت خانوارها و کاهش فشار ناشی از افزایش قیمت کالاهای اساسی، سیاست کالابرگ الکترونیکی را در دستور کار قرار داده است. این طرح، هرچند از منظر کنترل مستقیم قیمت‌ها تأثیرگذاری تعیین‌کننده‌ای ندارد، اما در حوزه حمایت معیشتی، به‌ویژه برای دهک‌های پایین و متوسط درآمدی، می‌تواند نقش قابل توجهی ایفا کند.

او افزود: واقعیت آن است که کالابرگ به‌عنوان ابزار کنترل قیمت عمل نمی‌کند، زیرا سازوکار قیمت‌گذاری در بازار تابع متغیرهای کلان اقتصادی است. با این حال، از منظر تأمین حداقل‌های معیشتی، به بسیاری از خانواده‌ها کمک کرده تا بخشی از سبد مصرفی خود را با اطمینان بیشتری تأمین کنند. گسترش دامنه شمول این طرح به دهک‌های بالاتر نیز موجب افزایش استقبال عمومی شده است؛ به‌طوری که امروز خانواده‌ها بر اساس تعداد اعضا، امکان خرید تا سقف مشخصی برای مثال خانواده‌های چهار نفره تا حدود چهار میلیون تومان را دارند و انتخاب کالاها نیز نسبت به گذشته متنوع‌تر شده است.

به گفته این مقام صنفی، با این حال، یکی از چالش‌های جدی در شیوه اجرای فعلی، طولانی بودن زمان تسویه حساب با واحدهای صنفی است. در بسیاری از موارد، این بازه زمانی بین ۱۰ تا ۱۵ روز و گاه حتی تا یک ماه به طول می‌انجامد. چنین تأخیری، به‌ویژه برای سوپرمارکت‌ها و واحدهای صنفی کوچک‌تر که نقدینگی محدودی دارند، موجب بلوکه شدن سرمایه و کاهش انگیزه برای مشارکت در طرح می‌شود.

شریفی تصریح کرد: برای افزایش کارایی و پایداری این سیاست، لازم است فرآیند تسویه مالی اصلاح شود. به‌عنوان مثال، اگر طرح از ابتدای هفته آغاز می‌شود، بازگشت منابع مالی حداکثر تا پایان همان هفته یا نهایتاً ابتدای هفته بعد انجام گیرد. کاهش «رسوب پول» می‌تواند مشارکت اصناف را افزایش داده و در نهایت، دسترسی مردم به این خدمت حمایتی را گسترده‌تر و پایدارتر کند.

گفت و گو

رئیس انجمن سرمایه‌گذاری هشدار داد:

کاهش سرمایه‌گذاری در فضای مبهم اقتصاد

رئیس انجمن سرمایه‌گذاری‌های مشترک ایرانی و خارجی اتاق بازرگانی ایران با هشدار نسبت به ادامه توقف سرمایه‌گذاری در کشور، گفت: در چنین شرایطی، سرمایه به جای حرکت به سمت تولید و نوآوری، یا متوقف می‌شود یا راه خود را به سمت فعالیت‌های کوتاه‌مدت و غیرمولد همچون بازارهای طلا و ارز کج می‌کند.

مهدی آزادواری در گفت‌وگو با ایلنا، افزود: سرمایه‌گذاری، موتور محرک اقتصاد و پیش‌نیاز رشد پایدار است؛ اما این موتور تنها زمانی روشن می‌شود که مسیر حرکت شفاف باشد. این در حالی است که امروز سرمایه‌گذاری در هاله‌ای از ابهام گرفتار شده؛ ابهامی که نه‌تنها سرمایه‌گذاران بزرگ، بلکه فعالان کوچک اقتصادی را نیز به تردید و انتظار کشانده است.

او با بیان اینکه سرمایه‌گذاران خارجی نسبت به سرمایه‌گذاری در ایران بی‌اعتماد هستند، اظهار کرد: نااطمینانی نسبت به آینده سیاست‌های اقتصادی، نوسانات مداوم بازارها، تغییرات پیش‌بینی‌ناپذیر قوانین و نبود چشم‌انداز روشن از روابط اقتصادی، فضای تصمیم‌گیری را تیره کرده است. رئیس انجمن سرمایه‌گذاری‌های مشترک ایرانی و خارجی اتاق بازرگانی ایران در مورد حرکت سرمایه در چنین شرایطی، توضیح داد: در چنین شرایطی، سرمایه به جای حرکت به سمت تولید و نوآوری، یا متوقف می‌شود یا راه خود را به سمت فعالیت‌های کوتاه‌مدت و غیرمولد همچون بازارهای طلا و ارز کج می‌کند. این رفتار طبیعی سرمایه است؛ زیرا هیچ سرمایه‌گذاری حاضر نیست منابع خود را در فضایی هزینه کند که قواعد بازی هر روز تغییر می‌کند.

آزادواری در پاسخ به این سوال که «پیامد ادامه نوسانات مداوم بازارها در اقتصاد کشور چیست؟»، بیان کرد: ادامه این وضعیت، پیامدهایی فراتر از رکود سرمایه‌گذاری دارد؛ کاهش اشتغال، افت بهره‌وری و تعمیق شکاف میان ظرفیت‌های بالقوه و واقعیت‌های اقتصادی تنها بخشی از پیامدهای ناگوار این وضعیت است. تجربه نشان داده است که مشوق‌های مقطعی و بسته‌های حمایتی، بدون ثبات و شفافیت، اثرگذاری محدودی دارند. آنچه سرمایه‌گذار بیش از هر چیز طلب می‌کند، اعتماد به آینده و امکان پیش‌بینی حداقلی از مسیر اقتصاد است.

او راهکار این موضوع را سیاست‌های پایدار در حوزه اقتصاد دانست و تاکید کرد: خروج سرمایه‌گذاری از هاله ابهام، نیازمند تصمیم‌های روشن، سیاست‌های پایدار و حل مشکلات بخش خصوصی است. تا زمانی که ابهام بر فضای اقتصادی سایه انداخته، سرمایه نیز با احتیاط قدم برمی‌دارد و اقتصادی که سرمایه در آن مردد باشد، ناگزیر در مسیر کُندی و فرسایش حرکت خواهد کرد.

بنا به این گزارش، سرمایه‌گذاری در اقتصاد سالم باید از مسیر سرمایه‌گذاری‌های مولد انجام شود. برای مثال، مردم در بورس سرمایه‌گذاری می‌کنند و سرمایه آنها صرف راه‌اندازی یک بنگاه و اشتغال‌زایی می‌شود. در ابعاد بزرگ‌تر سرمایه‌گذاران وارد فعالیت‌های مولد و اقتصادی می‌شوند تا بتوانند از سرمایه خود خلق ثروت کنند؛ اما در یک اقتصاد تورمی، همیشه نگرانی از دست رفتن ارزش پول ملی وجود دارد. به همین دلیل سرمایه‌گذاران و حتی مردم تنها به دنبال حفظ سرمایه خود هستند. خلق ثروت در این شرایط معنایی ندارد، مردم روی بازارهایی مثل سکه و ارز سرمایه‌گذاری می‌کنند که سرمایه‌گذاری مولد به شمار نمی‌آید. این در حالی است که طبق گزارش مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، تشکیل سرمایه ثابت ناخالص در آبان‌ماه ۱۴۰۴ نسبت به ماه مشابه سال قبل رشد منفی ۷.۹ درصدی داشته است که می‌تواند در آینده تبعات سنگینی برای اقتصاد ایران داشته باشد. نخستین تاثیر کاهش نرخ تشکیل سرمایه ثابت ناخالص، کاهش رشد اقتصادی است. کاهش اشتغال‌زایی، تداوم استهلاک صنعتی، کاهش بهره‌وری تولید و رشد نرخ بیکاری نیز از دیگر تبعات آن است؛ اما ادامه وضعیت موجود به کجا ختم خواهد شد؟